

Trasa č. 14 Větrný mlýn Světlík

Jiřetín pod Jedlovou náměstí – štola Jana Evangelisty – Horní Podluží – Světlík – Studánka – Varnsdorf – Jiřetín ČD – Jiřetín náměstí

Délka trasy: 15 km

Popis trasy

Než se vydáme na trasu, můžeme navštívit muzeum s expozicí památek na důlní činnost v okolí Jiřetína pod Jedlovou.

Z náměstí v Jiřetíně pod Jedlovou půjdeme směrem na Rybníště. Asi po 1 km přijdeme k bývalé štolě Jana Evangelisty. Po její prohlídce pokračujeme po silnici. Po necelém kilometru odbočíme doprava. U zastávky Horní Podluží ČD přejdeme železniční trať a stoupáme k bývalé osadě Světlík. Zde spatříme bývalý větrný mlýn u rybníka Světlík. Od bývalé osady pokračujeme rovně až přijdeme na státní silnici, kde se dáme doprava a přijdeme ke kostelu v obci Studánka. Sledujeme modrou značku až do Varnsdorfu. U starého nádraží přejdeme na zelenou značku a ta nás dovede zpět do Jiřetína pod Jedlovou.

Zajímavá místa

Na severozápadním svahu Křížové hory byly v minulosti objeveny žilné rudy mědi, olova, cínu a stříbra, které byly těženy v několika štolách. První pokusy o dolování rud probíhaly již ve druhé polovině 15. Století, ale nalezeno bylo jen málo užitečného. Teprve za Jiřího ze Šlejnic byla zahájena těžba rud ve větším rozsahu. V roce 1539 byla na severním svahu hory vyražena štola sv. Kryštofa a v letech 1548 - 1553 bylo poblíž založeno hornické městečko Jiřetín. Byli povoláni havíři z německého pohoří Harzu a západně od městečka vznikly doly, v nichž se těžil hlavně stříbrnosný galenit a měděná ruda chalkopyrit. Přes veškerou snahu byl ale výnos dolování malý a po smrti Jiřího (roku 1565) připadly všechny dluhy jeho nástupcům, kteří byli nuceni v roce 1587 prodat panství Jiřímu Mehlovi ze Střelic. Nepříliš výnosná těžba pak pokračovala s četnými přestávkami až do roku 1756, kdy byla zastavena. Obrat nastal až v červnu 1782, kdy šlechtic Jan Hennevogl z Edenburka založil důlní společnost a povolal mnoho havířů z Kutné Hory. Prohloubil existující štoly a založil novou štola sv. Jana Evangelisty. Ještě před koncem 18. století byla ale těžba pro malý výnos zastavena a roku 1804 byly doly opuštěny. Ještě v 80. letech 19. století byly podniknuty poslední pokusy o obnovení těžby ve štole sv. Jana Evangelisty, která byla přejmenována na štola Nového štěstí, výsledky však nespĺnily očekávání a roku 1910 doly definitivně zanikly. 1. května 1935 byla nejmladší a nejlépe zchovalá štola sv. Jana Evangelisty turisticky zpřístupněna. Po válce byla štola využívána jako skladiště a později byl její vchod pro zchátralost a hrozící sesuvy zasypán.

Štola sv. Jana Evangelisty

V současné době jsou na Křížové hoře známé 4 štoly, z nichž jedna je zasypána a zbývající tři jsou uzavřeny kamenným portálem s mříží. Štola sv. Kryštofa končí asi po 32 m závalem v místě zasypané větrací šachty a je propojena téměř kolmou šachtou s hlubší štolou sv. Jana Evangelisty, jejíž hlavní chodba je asi 440 m dlouhá a zhruba uprostřed ní je prostora zvaná "kaple" s vytesaným oltářem a dřevěným křížem. Třetí, 29 m dlouhá štola ústí přímo v Jiřetíně na Křížové ulici. V roce 1989 zahájil Mineralklub z Varnsdorfu spolu s klubem varnsdorfských ochránců přírody ve štole sv. Jana Evangelisty průzkumné a zabezpečovací práce, po jejichž dokončení byla štola 7. srpna 1999 slavnostně zpřístupněna veřejnosti.

„kaple“